

Hof moet oordelen over de aansprakelijkheid van een partijdeskundige jegens een derde. Welke norm geldt dan eigenlijk?

VAST 2021 / N-017

Gerechtshof Den Haag

4 mei 2021, 200.272.219/01

mr. Schreuder, mr. Joustra, mr. Leerink

BW artikel 6:162

Rechtsvraag

Aan welke norm moeten de rapporten van een partijdeskundige ten opzichte van de wederpartij van de opdrachtgever voldoen?

In het kort

Centraal staat een geschil tussen een aannemer en de eigenaren van een woning dat leidde tot een procedure bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw. In die procedure hebben de eigenaren een deskundige opdracht gegeven een oordeel te geven over de uitvoering van de werkzaamheden. De eigenaren hebben de rapportages in het geding gebracht. De Raad van Arbitrage voor de Bouw heeft (in hoger beroep) geoordeeld dat het werk op een aantal punten gebreken vertoonde. De aannemer werd onder andere veroordeeld tot betaling van schadevergoeding. In deze procedure heeft de aannemer de deskundige aansprakelijk gesteld. De aannemer meent dat het door de deskundige in opdracht van de eigenaren verrichte onderzoek zodanig ondeugdelijk is, dat sprake is van een onrechtmatige daad jegens hem. De rechtbank heeft de vordering van de aannemer afgewezen. Volgens de rechtbank kon in het midden blijven of de deskundige onjuist heeft gerapporteerd, omdat uit het arbitrale vonnis volgt dat appel-arbiters zelf de tekortkomingen die ten grondslag liggen aan de toekenning van schadevergoeding hebben vastgesteld. Er is dus geen causaal verband tussen de gestelde beroepsfout van de deskundige en de veroordeling tot betaling in het arbitrale vonnis. De aannemer gaat in hoger beroep. Het hof gaat juist wel (en vóór bespreking van de grieven) in op de vraag of de deskundige onrechtmatig jegens de aannemer (een derde) onrechtmatig heeft gehandeld. Daartoe stelt het hof uitdrukkelijk de vraag aan de orde aan welke norm de rapporten van de deskundige jegens de wederpartij van diens opdrachtgever (de aannemer) moesten voldoen.

Noot

1. In deze zaak werd een partijdeskundige aansprakelijk gesteld door de wederpartij van zijn opdrachtgever. In hoger beroep stelt het hof expliciet de vraag aan de orde aan welke norm het rapport van een partijdeskundige jegens de wederpartij moet voldoen. In deze annotatie zal ik dit onderdeel van het oordeel van het hof bespreken.

2. Beroepsaansprakelijkheid is een *hot topic*. Er verschijnen regelmatig uitspraken over de aansprakelijkheid van advocaten, accountants en makelaars. Ook in de literatuur is er veel

aandacht voor de aansprakelijkheid van deze beroepsbeoefenaars. Voor de civielrechtelijke aansprakelijkheid van deskundigen is betrekkelijk weinig aandacht, zo constateerde De Groot in 2011.¹ Anno 2021 is dat volgens mij nog steeds zo.

3. Voor het toetsingskader van de aansprakelijkheid van een partijdeskundige jegens een derde is geen richtinggevende uitspraak van de Hoge Raad beschikbaar. Het hof gaat in het arrest dan ook (uitdrukkelijk) zelf op zoek naar de juiste norm. Daarbij stelt het hof voorop dat de deskundige in de arbitrage heeft opgetreden als partijdeskundige van de eigenaren van een woning. Tussen de deskundige en appellant, de aannemer en wederpartij van de eigenaren, bestond dus geen contractuele relatie.

4. Het hof overweegt dat bij aansprakelijkheid van beroepsbeoefenaars ten opzichte van hun opdrachtgever de norm geldt, dat zij moeten handelen zoals van een redelijk handelend en redelijk bekwaam vakgenoot mag worden verwacht (r.o. 7). Deze vaststelling is juist. De grondslag voor de aansprakelijkheid van de beroepsbeoefenaar is in dit geval tekortkoming in de nakoming (artikel 6:74 BW) van de tussen de beroepsbeoefenaar en de opdrachtgever gesloten overeenkomst, meestal een overeenkomst van opdracht. In de jurisprudentie is de 'zorg van een goed opdrachtnemer' uit artikel 7:401 BW verder uitgewerkt. Het handelen van de beroepsbeoefenaar wordt beoordeeld aan de hand van de maatman, oftewel 'de redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot', een formulering die afkomstig is uit het arrest *Speeckaert/Gradener* (HR 9 november 1990, [ECLI:NL:HR:1990:AC1103](#)).

5. Bij het ontbreken van een contractuele relatie – zoals in deze casus – zal een vordering tot schadevergoeding op een beroepsbeoefenaar moeten worden gebaseerd op onrechtmatige daad. In veel gevallen zal de vordering zijn gebaseerd op 'strijd met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt' uit artikel 6:162 lid 2 BW. Het gaat dan om de vraag of de beroepsbeoefenaar een ongeschreven zorgplicht ten opzichte van een bepaalde derde heeft geschonden.²

6. Of sprake is van een schending van een zorgplicht ten opzichte van een derde, hangt af van een beoordeling van alle omstandigheden van het geval (HR 13 oktober 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AW2080](#) (*Vie d'Or*)). In het arrest *Vleesmeesters/Alog* (HR 24 september 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AO9069](#)) heeft de Hoge Raad enkele gezichtspunten gegeven die meewegen bij de beoordeling. Daarvan spelen in deze casus de volgende gezichtspunten een rol: (a) de hoedanigheid van partijen, (b) de aard en strekking van de overeenkomst en (c) de wijze waarop de belangen van de derde zijn betrokken.

- a. Hieronder vat ik de bijzondere positie van de partijdeskundige. Zijn positie wijkt af van die van een door de rechtbank benoemde deskundige. Voor die deskundige gelden de bepalingen van afdeling 6, paragraaf 9 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Artikel 198 Rv bepaalt dat een deskundige verplicht is de opdracht onpartijdig en naar beste weten te volbrengen. Deze norm wordt daarom vaak toegepast in situaties waarin een door de rechtbank of partijen gezamenlijk benoemde deskundige aansprakelijk wordt gesteld (zie De Groot, § 4.3.1). Als een deskundige is ingeschakeld door één partij, geldt deze norm niet, zoals het hof in deze zaak ook heeft overwogen (r.o. 7).
- b. *De aard en strekking van de overeenkomst* is wat mij betreft van belang, omdat de deskundige juist is ingeschakeld om vanuit zijn expertise een oordeel te geven over een onderwerp waarover zijn opdrachtgever en diens wederpartij van mening verschillen. Het

resultaat van zijn werkzaamheden – zijn rapport – wordt ook uitdrukkelijk gebruikt bij het oplossen van het geschil. Dit brengt wat mij betreft met zich mee, dat een derde van een partijdeskundige mag verwachten dat deze zijn oordeel baseert op juiste en volledige informatie.

- c. Tenslotte speelt 'de wijze waarop de belangen van de derde zijn betrokken' een rol. De wetenschap dat het rapport wordt gebruikt in een (te voeren) procedure, betekent dat het belang van de wederpartij voor de partijdeskundige kenbaar is.

7. Naast de hiervoor genoemde omstandigheden zou nog mee kunnen spelen of de beroepsbeoefenaar gebonden is aan beroeps- of gedragsregels, zoals bij een accountant, makelaar of taxateur. Die gedragsregels spelen weliswaar vooral een rol in tuchtrechtelijke procedures tegen de betreffende beroepsbeoefenaar, maar de Hoge Raad heeft aanvaard dat de burgerlijke rechter het oordeel van de tuchtrechter kan meewegen bij de beoordeling van de civielrechtelijke aansprakelijkheid (HR 28 augustus 2020, [ECLI:NL:HR:2021:149](#)). In deze zaak speelde dit aspect niet. De deskundige was een bouwkundige, voor wie geen beroeps- of gedragsregels golden.

8. De partijdeskundige laat zich wat betreft positie en taak goed vergelijken met die van een makelaar of taxateur. Ook een makelaar die wordt ingeschakeld door één partij behartigt immers primair de belangen van zijn opdrachtgever, maar heeft ook een zorgplicht jegens derden (zie Van Emden & De Haan, p. 10). De Hoge Raad heeft in diverse arresten uitgemaakt dat een makelaar in beginsel mag afgaan op de informatie die hij van zijn opdrachtgever ontvangt. Hij is niet verplicht om die informatie in alle gevallen te (laten) controleren (zie: HR 17 februari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BV6162](#) (*Savills/Pasman*)).

9. Ook het hof lijkt bij het vaststellen van de norm de vergelijking met (de jurisprudentie voor) makelaars te hebben gemaakt. Het hof overweegt dat van de deskundige kan worden gevergd dat hij, bij de uitvoering van de opdracht, oog heeft voor de context van het belang van zijn opdrachtgever en dat hij rekening houdt met de gerechtvaardigde kenbare belangen van anderen (r.o. 7). De deskundige mocht bij het opstellen van zijn rapportage in beginsel afgaan op de door zijn opdrachtgever verschaft informatie en was niet verplicht om hoor- en wederhoor toe te passen of om nadere informatie in te winnen bij derden, waaronder de wederpartij van zijn opdrachtgever (r.o. 8). Dit oordeel strookt met het hiervoor genoemde arrest *Savills/Pasman*.

10. Het hof overweegt dat dit ook meebrengt dat de juistheid en volledigheid van de bevindingen van de deskundige binnen de arbitrale procedure ter discussie kunnen worden gesteld en dat de aannemer in de gelegenheid was om inhoudelijk op het rapport van de deskundige te reageren (r.o. 7). Ik zie niet goed of en, zo ja, hoe deze overweging meeweegt in de toe te passen norm. Dat het rapport van een partijdeskundige in een procedure ter discussie kan worden gesteld lijkt mij evident. Het is immers de visie van een deskundige die door één partij is ingeschakeld. In de regel zal die partij geen oordeel in het geding brengen dat zijn standpunt niet steunt. Dat de andere partij op het rapport mag reageren is volgens mij een uitvloeisel van het procesrechtelijke vereiste van hoor- en wederhoor.

11. Tenslotte overweegt het hof in r.o. 8: *'Wel geldt dat [geïntimeerde 1][de deskundige, HS] ook als partijdeskundige moest nalaten om bewust onjuist of onvolledig te rapporteren als hij wist of er*

redelijkerwijs rekening mee moest houden dat de wederpartij van zijn opdrachtgever hierdoor schade zal ondervinden.'

12. Het eerste gedeelte van deze overweging lijkt mij terecht. Zoals ik hiervoor onder 8 (b) al opmerkte is de deskundige juist ingeschakeld om een oordeel te geven over een onderwerp waarover zijn opdrachtgever en de wederpartij van mening verschillen. Zijn bevindingen zullen of kunnen van belang zijn bij de uitkomst van het geschil. Door bewust onjuist of onvolledig te rapporteren kan de deskundige (indirect) het geschil beïnvloeden. Dergelijk handelen is in strijd met de maatschappelijke betamelijkheid en derhalve onrechtmatig jegens de wederpartij.

13. Het tweede gedeelte van de overweging roept bij mij vragen op. Stelt het hof hier een aanvullende voorwaarde om te komen tot aansprakelijkheid van de partijdeskundige? Of heeft het hof hier alleen willen onderstrepen dat een partijdeskundige niet al te snel aansprakelijk is? In dat laatste geval is de overweging overbodig. Voor toewijzing van een vordering tot schadevergoeding uit onrechtmatige daad is immers ook vereist dat wordt voldaan aan het relativiteitsvereiste uit artikel 6:162 BW ('jegens') en artikel 6:163 BW (zie de conclusie van advocaat-generaal De Bock: [ECLI:NL:PHR:2016:1021](#)). Daarnaast betoogt Van den Akker dat voorzienbaarheid van schade en kenbaarheid van het belang van de derde een noodzakelijke voorwaarde is voor aansprakelijkheid (Van den Akker, p. 33).³ Aan de eis dat de schade voorzienbaar moet zijn kan ook worden toegekomen via het vereiste causaal verband op grond van artikel 6:98 BW.⁴ De Bock wijst er in randnummer 3.28 van de hiervoor genoemde conclusie op dat er een duidelijke relatie is tussen relativiteit en causaliteit.

14. Al met al meen ik dat het hof de juiste norm heeft gehanteerd bij de beoordeling van de aansprakelijkheid van de partijdeskundige. Een op een (partij)deskundige toegespitste formulering van die norm valt (nog) niet te geven. Ook De Groot geeft een dergelijke formulering – ondanks haar uitgebreide studie naar dit onderwerp – niet. Zij geeft in haar artikel enkele aanknopingspunten die te herleiden zijn naar de jurisprudentie over de beroepsaansprakelijkheid van andere beroepsbeoefenaars. Verder merkt zij op dat de invulling van de norm afhangt van de stellingen van de derde (De Groot, § 5.3). Ik zou daarvan willen maken 'de omstandigheden van het geval'.

15. Of het hof de norm op een juiste wijze heeft ingevuld valt, zonder kennis van de processtukken, niet veel te zeggen. De beoordeling van het hof is wat mij betreft duidelijk en goed gemotiveerd.

Noten

¹ G. de Groot, 'Aansprakelijkheid van deskundigen: regulier beroepsrisico of chilling factor?', *NTBR* 2011/58.

² Zie E.A.L. van Emden & M. de Haan, *Beroepsaansprakelijkheid (Recht & Praktijk nr. CA11)*, Deventer: Wolters Kluwer 2014, p. 10-12.

³ Zie E.J.A.M. van den Akker, *Beroepsaansprakelijkheid ten opzichte van derden*, (diss. Tilburg), 2001.

⁴ Zie uitvoerig R. Rijnhout, Kroniek AV&S Schadevergoedingsrecht, AV&S 2012/5.

Keywords

Aansprakelijkheid
Aansprakelijkheidsrecht
Derden
Partijdeskundige
Toetsingskader

Vindplaatsen

[ECLI:NL:GHDHA:2021:714](#) 

Auteur(s)

Hugo Slootweg

Zelfstandig jurist aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht

[LinkedIn](#)